

ISSN 2786-6734 (Print)
ISSN 2786-6742 (Online)

Закарпатський угорський інститут імені Ф. Ракоці ІІ

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics

Науковий журнал

Випуск 4

Берегове 2023

"Acta Academiae Beregsasiensis. Economics" засновано у листопаді 2021 р. та видається за рішенням Вченої ради Закарпатського угорського інституту імені Ф.Ракоці ІІ.

Науковий журнал виходить два рази на рік.

Видання включено до «Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» Категорії «Б», наказом Міністерства освіти і науки України № 768 від 20.06.2023 р.

Рекомендовано до друку Вченою радою Закарпатського угорського інституту імені Ф.Ракоці ІІ (протокол №12 від 20.12.2023 р.)

Редакційна колегія:

Головний редактор – *Бачо Роберт*, д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і аудиту, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна;

Перший заступник головного редактора – *Пойда-Носик Ніна*, д.е.н., професор, професор кафедри обліку і аудиту, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна;

Заступник головного редактора, відповідальний редактор – *Макарович Вікторія*, к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна;

Заступник головного редактора, відповідальний секретар – *Лоскоріх Габрієлла*, доктор філософії з обліку і оподаткування, заступник завідувача кафедри обліку і аудиту, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна.

Члени редакційної колегії:

Орлов Ігор – д.е.н., професор, академік Академії економічних наук України, ЗУІ імені Ф. Ракоці ІІ, Україна;

Внукова Наталія – д.е.н., проф., заслужений економіст України, професор кафедри митної справи та фінансових послуг, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Україна;

Коваленко Юлія – д.е.н, проф, завідувач кафедри фінансових ринків та технологій, Державний податковий університет, Україна; *Бондарук Таїсія* – д.е.н, проф, заслужений економіст України, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Національна академія статистики, обліку та аудиту, Україна;

Завербний Андрій – д.е.н, проф., професор кафедри зовнішньоекономічної та митної діяльності Національного університету «Львівська політехніка», Україна; *Вдовенко Наталія* – д.е.н., проф., завідувач кафедри глобальної економіки, Національний університет біоресурсів і природокористування України, Україна;

Новіченко Людмила – к.е.н, доц., доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування, Національна академія статистики, обліку та аудиту, Україна; *Живко Зінаїда* – д.е.н, проф., ректор Академії економіки і педагогіки, Чеська Республіка; *Феньвеш Вероніка* – габлітований доктор наук з галузі економіки, проф.,

Дебреценський університет, Угорщина; *Махова Рената* – габлітований доктор наук з галузі економіки, доц., проректор, Університет Й. Шельє, Словацька Республіка; *Ілеш Балінт Чобо* – к.е.н, проф.,

Університет Яноша Наймана, Угорщина; *Дунай Анна* – доктор філософії з галузі економіки, проф., Університет Яноша Наймана, Угорщина; *Петі Мартон* – доктор наук з галузі економіки, віце-президент, Національний інститут стратегічних досліджень Угорщини, доцент кафедри соціально-економічної географії та планування міста, Університет Корвінус, Угорщина; *Сас Левенте* – доктор наук з галузі економіки, проф., заступник декана факультету Економіки та бізнес-адміністрування, Клужький університет імені Бабеша-Бойяї, Румунія.

УДК 330

A19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics : наук. журн. / редкол. : Р. Бачо, Н. Пойда-Носик, В. Макарович; Закарпат. угор. ін-т імені Ф. Ракоці ІІ. Берегове, 2023. Вип. 4. (2023). 694 с. Текст укр., англ., угор.

Науковий журнал „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” розрахований на науковців, докторантів, аспірантів, практиків та широкого кола читачів, які цікавляться проблематикою в галузі економічних наук. Статті публікуються на умовах міжнародної ліцензії [Creative Commons Attribution 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Публікація видання здійснюється за сприяння Інституту Стратегічних Досліджень Угорщини.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації

Серія КВ №25089-15029Р від 08.11.2021 р.

Засновник наукового журналу:

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ.

Адреса: 90202 м. Берегове, пл. Кошута, буд.6.

Офіційний сайт наукового журналу:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

© Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ, 2023

ISSN 2786-6734 (Print)
ISSN 2786-6742 (Online)

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics

Tudományos folyóirat

4. szám

Beregszász 2023

Az "Acta Academiae Beregsasiensis. Economics" tudományos folyóirat 2021-ben lett alapítva, és a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsa határozata alapján jelenik meg.

A tudományos folyóirat évente kétszer jelenik meg.

A **Folyóirat** az Ukrán Oktatási és Tudományos Minisztérium 2023. június 20-án kelt 768. számú rendelete alapján **„B” kategóriájú folyóiratnak minősül**, melyben publikálhatóak az ukrainai fokozatszerzéshez szükséges tudományos eredmények.

Kiadáshoz ajánlotta a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsa
(2023. december 20-i 12. sz. jegyzőkönyv)

Szerkesztőbizottság:

Főszerkesztő – Prof. Dr. Bacsó Róbert, közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Számvitel és Auditálás Tanszék vezetője, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna.

Általános főszerkesztő-helyettes – Prof. Dr. Pojda-Noszik Nina, közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Számvitel és Auditálás Tanszék professzora, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna.

Főszerkesztő-helyettes, felelős szerkesztő – dr. Makarovics Viktória, közgazdaságtudomány kandidátusa, egyetemi docens, Számvitel és Auditálás Tanszék docense, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna.

Főszerkesztő-helyettes, felelős titkár – dr. Loszkorih Gabriella, PhD, tanszékvezető-helyettes, Számvitel és Auditálás Tanszék, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna.

Szerkesztőbizottság:

Prof. Dr. Orlov Igor – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, az Ukrainai Közgazdaságtudományi Akadémia akadémikusa, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna; **Prof. Dr. Vnukova Natália** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Ukrajna érdemesült közgazdásza, Vám és Pénzügyi Szolgáltatások Tanszék professzora, Szemen Kuznyec Harkovi Nemzeti Gazdaságtudományi Egyetem, Ukrajna; **Prof. Dr. Kovalenko Julia** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Pénzügyi Piacok és Technológiák Tanszék vezetője, Állami Adóegyetem, Ukrajna; **Prof. Dr. Bondáruk Tajiszija** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Ukrajna tiszteletbeli közgazdásza, Pénzügyek, Bank és Biztosítás Tanszék vezetője, Nemzeti Statisztikai, Számviteli és Auditálási Akadémia, Ukrajna; **Prof. Dr. Záverbuij András** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Külgazdasági és Vámtevékenység Tanszék professzora, Lembergi Nemzeti Politechnikai Egyetem, Ukrajna; **Prof. Dr. Vdovenko Natália** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Globális Közgazdaság Tanszék vezetője, Ukrajna Nemzeti Bioerőforrás- és Természetgazdálkodási Egyetem, Ukrajna; **dr. Novicsenko Ljudmila** – közgazdaságtudományok kandidátusa, egyetemi docens, Számvitel, Auditálás és Adózás Tanszék docense, Nemzeti Statisztikai, Számviteli és Auditálási Akadémia, Ukrajna; **Prof. Dr. Zsivko Zinaida** – közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, rektor, Közgazdasági és Pedagógiai Akadémia, Csehország; **Dr. habil. Fenyves Veronika** – PhD, egyetemi tanár, tanszékvezető, oktatási dékánhelyettes, Gazdaságtudományi Kar, Számviteli és Pénzügyi Intézet, Controlling Tanszék, Debreceni Egyetem, Magyarország; **Dr. habil. Ing. Machová Renáta** – PhD, rektorhelyettes, egyetemi docens, Selye János Egyetem, Szlovákia; **Prof. Dr. Illés Bálint Csaba** – PhD, egyetemi tanár, Neumann János Egyetem, Magyarország; **Prof. Dr. Dunai Anna** – PhD, egyetemi tanár, Neumann János Egyetem, Magyarország; **Dr. Péti Márton** – PhD, Nemzetstratégiai Kutatóintézet, elnökhelyettes; egyetemi docens, Gazdaságföldrajz és városfejlesztés tanszék, Budapesti Corvinus Egyetem, Magyarország; **Prof. Dr. Szász Levente** – PhD, egyetemi tanár, dékánhelyettes, Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Magyar Intézet, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Románia.

ETO 330

A19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics: tudományos folyóirat / szerk.: R. Bacsó, N. Pojda-Noszik, V. Makarovics. II. RFKMF. Beregszász, 2023. 4. szám (2023). 694 c.

Az „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” tudományos folyóiratban a doktoranduszok, posztgraduális hallgatók, kutatók és gyakorlati szakemberek tudományos kutatásait tesszük közzé. A tanulmányok [Creative Commons Attribution 4.0.](#) c. nemzetközi licence alapján jelennek meg

Az "Acta Academiae Beregsasiensis. Economics" megjelenésében együttműködő partner volt a Nemzetstratégiai Kutatóintézet.

*A nyomtatott tömegűjékoztatási eszközök állami nyilvántartásba vételéről szóló igazolás száma
KB 25089-15029P 2021. november 8.*

Tudományos folyóirat alapítója:

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Cím: 90202, Beregszász, Kossuth tér 6.

A tudományos folyóirat hivatalos honlapja:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

© II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, 2023

ISSN 2786-6734 (Print)
ISSN 2786-6742 (Online)

**Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College
of Higher Education**

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics

Scientific journal

Volume 4

Berehove 2023

„Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” was founded in November, 2021 and is published by the decision of the Academic Council of the Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education.

The scientific journal is published twice a year.

The journal is included in Category "B" according to the "List of scientific professional editions of Ukraine, in which the results of dissertations for the degree of Doctor of Science and Ph.D. can be published", by order of the Ministry of Education and Science of Ukraine No. 768 dated 20.06.2023.

Recommended for publication by the Academic Council of the Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education (protocol No. 12 dated December 20, 2023)

Editorial board:

Editor-in-Chief – *Bacho Robert*, Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Accounting and Auditing, FR II THCHE, Ukraine;

First Deputy Editor-in-Chief – *Poyda-Nosyk Nina*, Doctor of Economics, Professor, Professor at the Department of Accounting and Auditing, FR II THCHE, Ukraine;

Deputy Editor-in-Chief, managing Editor – *Makarovykh Viktoriia*, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Accounting and Auditing, FR II THCHE, Ukraine.

Deputy Editor-in-Chief, responsible secretary – *Gabriella Loskorikh*, Candidate of Economic Sciences, Deputy Head of the Accounting and Auditing Department, FR II THCHE, Ukraine

Editorial Board Members:

Ihor Orlov - Doctor of Economics, Professor, Academician of the Academy of Economic Sciences of Ukraine, FR II THCHE, Ukraine; *Nataliia Vnukova* – Doctor of Economics, Professor, Honored Economist of Ukraine, Professor at the Department of Customs Affairs and Financial Services, Symon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Ukraine; *Yuliia Kovalenko* - Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Financial Markets and Technologies, State Tax University, Ukraine; *Taisiia Bondaruk* - Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Finance, Banking and Insurance, National Academy of Statistics, Accounting and Audit, Ukraine; *Andrij Zaverbnyj* - Doctor of Economics, Professor, Professor at the Department of Foreign Trade and Customs of the Lviv Polytechnic National University, Ukraine; *Natalia Vdovenko* - Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Global Economy, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Ukraine; *Liudmyla Novichenko* – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Accounting, Auditing and Taxation, National Academy of Statistics, Accounting and Audit, Ukraine; *Zinaida Zhyvko*– Doctor of Economics, Professor, Rector, Academy of Economics and Pedagogy, Czech Republic; *Fenyves Veronika* - Habilitated Doctor of Sciences in Economics, Head of the Department of Controlling, University of Debrecen, Hungary; *Makhova Renata* - Habilitated Doctor of Sciences in Economics, Associate Professor, Vice-rector, J. Selye University, Slovak Republic; *Illés Bálint Csaba* – Candidate of Sciences in Economics, Professor, John von Neumann University, Hungary; *Dunay Anna* – Doctor Philosophy in Economics, Professor, John von Neumann University, Hungary; *Peti Marton* - Doctor Philosophy in Economics, vice-president, Research Institute for National Strategy, Hungary; associate professor, Department of Geography and Planning, Corvinus University of Budapest, Hungary; *Szász Levente* – Doctor of Management, Professor, Deputy Dean at the Faculty of Economics and Business Administration, Babeş-Bolyai University, Romania.

UDC 330

A19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics: scientific journal / editor. : R. Bacho, N. Poyda-Nosyk, V. Makarovykh. FR II THCHE. Berehove, 2023. Vol. 4. (2023) 694 p. Text Ukrainian, English, Hungarian.

Scientific journal „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” intended for scientists, doctoral students, post-graduate students, practitioners and a wide range of readers who are interested in issues in the field of economic sciences. Articles are published under the terms of the [Creative Commons Attribution 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) International License.

Publication of the scientific journal "Acta Academiae Beregsasiensis. Economics" is carried out with the assistance of the Research Institute for National Strategy.

*State registration certificate of a printed mass media
Series KB No. 25089-15029P dated November 8, 2021.*

The founder of the scientific journal is

Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education.

Correspondence address: Kossuth sq.6, Berehove

The official website of the scientific journal:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

© Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, 2023

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1.

НАЦІОНАЛЬНА ТА РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Пойда-Носик Н., Бачо Р. Оцінка перспектив бізнесу в автомобільній промисловості України: національні та регіональні аспекти розвитку галузі	19
Атамас О. Інвестиційна привабливість регіонів України: проблематика, рекомендації, перспективи	29
Венгер В., Романовська Н., Шейко О. Кон'юнктурні особливості українського ринку круп	37
Шалаї К., Максим Дьєрдьє Надь Т. Аналіз економічної просторової структури: фокус на Великобританію	51
Кравченко О., Бадай А. Роль державного регулювання оплати праці	60
Кривенко Н. Оцінка міжнародної економічної інтеграції: методичні підходи з виділенням агропродовольчих ринків	70
Перевода Ю. Оцінка конкурентоспроможності господарств у виробництві продукції тваринництва через призму показників імпорту та експорту	80
Похиленко Н. Права інтелектуальної власності як стримуючий чинник інноваційної активності в сільському господарстві	92
Пушкар Т., Славута О. Сприйняття процесів цифровізації мешканцями як основа впровадження програм збалансованого розвитку міст	107
Самусевич Я., Теницька І., Рудиченко А. Оцінювання впливу екологічного контролю на забезпечення раціонального природокористування в Україні	118
Сидоренко Є. Проблеми цифрової трансформації територіальних громад та шляхи їх вирішення	134
Харченко Н. Деякі аспекти соціально-економічних детермінант здоров'я	144
Усата Н. Концептуальні основи циркулярної економіки в сільському господарстві	153
Шапуров О. Промислові інновації: інтернет речей, блокчейн, цифровий двійник	164
Шуба М., Шуба О. Світовий ринок легкових автомобілів: особливості та тенденції розвитку	178

РОЗДІЛ 2. ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА

Журавльова І. Фінансовий менеджмент в сучасному вимірі	188
Балінтова М. Вивчення зв'язку між зеленим банківським маркетингом і лояльністю до банку на прикладі словацьких клієнтів	205
Богріновцева Л., Бондарук О., Ключка О. Фінансова безпека страхового ринку: теоретичний аспект	216
Поті Б., Сока К., Потокі Л. Застосовність моделей прогнозування банкрутства в секторі роздрібної продовольчої продукції західної Угорщини	227
Даудова Г., Грінько А. Еволюція процесів цифровізації в діяльності фінансових органів місцевого самоврядування в Україні	240
Жиглей І., Лайчук С., Поліщук І. Бібліографічний аналіз публікацій щодо соціального інвестування за даними платформи Web of Science	253
Заїчко І. Особливості та основні напрями грошово-кредитної політики України в умовах воєнного стану	264
Орехова К., Головко О. Вибір організаційно-економічного механізму забезпечення фінансової безпеки газорозподільних підприємств	277
Татаринцева Ю., Юр'єва І., Назарова Т. Вплив розвитку соціальної відповідальності та сталого цифрового маркетингу на фінансову складову бізнес-процесів в умовах цифрової економіки	293
Шишкіна О. Вплив фінтех інновацій на глобальні валютні ринки	307
Ярошевич Н. Рівень фінансової децентралізації місцевих бюджетів в Україні	321

РОЗДІЛ 3. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

Варцаба В., Макарович В., Лоскоріх Г. Аналіз проблематики обліку інноваційного капіталу в Україні	334
Ганусич В., Йолтуховська О., Шеверя Я. Концепція створення вартості в інтегрованій звітності	346
Грицай О., Лішнянська І. Облікове забезпечення визначення собівартості надани медичних послуг	358
Дубинська О. Теоретичні й практичні аспекти аудиту фінансової звітності як напряму виявлення загроз фінансовій безпеці підприємства в умовах воєнного стану	374
Єршова Н. Бухгалтерський консалтинг як «м'яка технологія» підтримки розвитку малого та середнього бізнесу	385
Кошіль А., Мельянцева Л. Економічна сутність та облікове відображення електронних грошей в умовах сучасності	397
Макаренко І., Рудиченко А. Цифрова відповідальність компаній: економічна сутність поняття та концептуальні підходи	409
Мартін К., Сіладі Н. Важливість цінності бренду з позиції активів компанії	421
Мірошниченко О., Щигорєва В. Система оподаткування малого бізнесу: досвід Польщі	435
Микієвич О., Тивончук О. Виклики та перспективи переходу до міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні та світі	448
Москаль Н. Перспективи застосування технології блокчейну в аудиторській діяльності	458
Московчук А., Дорош В. Детермінанти формування фінансових результатів: ретроспективний та перспективний аналіз	468
Нашкерська Г. Обмеження визнання інформації активом в бухгалтерському обліку	479
Онищенко В., Кононенко Д., Чупін М. Інструменти стратегічного аналізу в управлінні підприємством: огляд, класифікація, критерії вибору	493
Писаренко Т. Організація управлінського обліку грошових коштів від операційної діяльності	507
Портоварас Т. Види сучасного економічного аналізу та їх характеристика	516
Скаска О., Дмишко Я. Проведення зовнішньої оцінки ефективності та якості роботи підрозділу внутрішнього аудиту банку	529
Сарахман О., Шурпенкова Р., Калайтан Т. Сучасні реалії незалежного аудиту фінансової звітності банків	540
Цятковська О. Методологічні основи побудови обліку нефінансових активів державних установ	552
Шишкова Н. Автоматизація обліку запасів: інноваційні технології, оцінка ефективності	563

РОЗДІЛ 4. МЕНЕДЖМЕНТ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК

Тан Ч.Ч. Бібліометричний картографічний аналіз компетенцій, адаптованих до промисловості 4.0 та 5.0 на основі літератури про великі дані: наслідки для кар'єрної орієнтації	578
Альхмад Г. Фактори, що впливають на жіноче підприємництво в країнах, що розвиваються. Наскільки ми далекі від підтримки жіночого підприємництва?	591
Васильчак С., Штерма Т. Трудовий потенціал як об'єкт менеджменту	605
Вороніна В., Захарова Л. Стратегічне управління роботою команд в умовах сучасного наукового, інноваційного та бізнес-середовища	613
Антал К., Максим Дьєрдье Надь Т. Проблеми та досвід працевлаштування за кордоном у відображенні емпіричного дослідження	623
Немчук П. Особливості управління розвитком корпоративних аграрних формувань	633
Прокопов Д. Біоенергетика у сталому розвитку сільського господарства: проблеми та перспективи розвитку галузі	643
Серьогіна Д., Матвєєва Н., Пушкар Т. Інноваційний розвиток в рамках сталого розвитку: пошук балансу між економічною ефективністю та екологічною стійкістю	653
Барабшне Карпаті Д., Оросне Ілчік Б. Визначення особистого хисту до підприємництва у здобувачів вищої освіти	666

РЕЦЕНЗІЇ

РЕЦЕНЗІЯ на монографію Бачо Р., Пойда-Носик Н. «Automotive industry in Ukraine: key approaches to assessing labor market and business perspectives»	682
РЕЦЕНЗІЯ на монографію Лоскоріх Л., Перчі О. «Обліково-аналітичне забезпечення діяльності ІТ-підприємств в Україні»	684
Загальні вимоги до оформлення рукописів	686

TARTALOM

1.FEJEZET. NEMZETI ÉS REGIONÁLIS GAZDASÁG

Pojda-Noszik N., Bacsó R. Üzleti kilátások értékelése Ukrajna autóiiparában: nemzeti és regionális vonatkozások	19
Atamász A. Ukrajna régióinak befektetési vonzata: problémák, ajánlások, jövőbeni kilátások	29
Venger V., Romanovszka N., Sejkó O. Az ukrán gabonapiac konjunkturális jellemzői	37
Sallai K., Makszim Györgyné Nagy T. Gazdasági térszerkezet-elemzés: fókuszban Nagy-britannia	51
Krávcsenko O., Badaj A. A munkabér állami szabályozásának szerepe	60
Krivenkó N. Nemzetközi gazdasági integráció értékelése: módszertani megközelítések az agrár-élelmiszer piacok kiválasztásakor	70
Pereguda Gy. A gazdaságok versenyképességének mérése az állati eredetű termékek előállításában az import és export mutatók segítségével	80
Pohilenkó N. A szellemi tulajdonjogok, mint a mezőgazdasági innovációs tevékenység visszatartó tényezője	92
Puskár T., Szlavuta O. A digitalizációs folyamatok lakossági elfogadása a kiegyensúlyozott városfejlesztési programok megvalósítása érdekében	107
Szamuszevics J., Tenyicka I., Rudicsenkó A. A környezeti ellenőrzés hatásának mérése Ukrajnában a racionális természetgazdálkodás érdekében	118
Szidorenkó J. A kistérségek digitális átalakulásának problémái és megoldási lehetőségei	134
Harcsenkó N. Az egészséget meghatározó társadalmi-gazdasági tényezők néhány vonatkozása	144
Uszáta N. A körforgásos gazdaság fogalmi alapjai a mezőgazdaságban	153
Sapurov A. Ipari innovációk: tárgyak internete, blokklánc, digitális hasonmás	164
Suba M., Suba O. Személygépkocsik világpiaça: jellemzői és fejlődési trendjei	178

3. FEJEZET. SZÁMVITEL ÉS ADÓÜGY

Varcaba V., Makarovics V., Loszkorih G. Az innovációs tőke számviteli problémáinak elemzése Ukrajnában	334
Hanuszics V., Joltuhovszka O., Severya Ja. Az értékteremtés koncepciója az integrált jelentéstételben	346
Hricáj O., Lisnyánska I. Az orvosi szolgáltatások önköltségének meghatározásához szükséges számviteli alátámasztás sajátosságai	358
Dubinszka O. A pénzügyi beszámoló köznyelvizsgálatának elméleti és gyakorlati aspektusai, mint a hadiállapot idejében működő vállalatok pénzügyi biztonságát fenyegető veszélyeinek azonosítási iránya	374
Jersova N. A számviteli tanácsadás mint "puha technológia" a kis- és középvállalkozások fejlődésének támogatására	385
Kosil A., Meliankova L. Az elektronikus pénz gazdasági lényege és számviteli tükrözése a jelenkori körülményekben	397
Makarenkó I., Rudicsenkó A. A vállalatok digitális felelősségvállalása: gazdasági tartalom és koncepcionális megközelítések	409
Martin K., Szilágyi N. A márkaérték fontossága a vállalat eszközeinek szempontjából	421
Mirosznicsenkó O., Scsigorjeva V. A kisvállalkozások adórendszere: Lengyelország tapasztalata	435
Mikijejics O., Tivoncuk O. A nemzetközi pénzügyi beszámolási standardokra való áttérés kihívásai és kilátásai Ukrajnában és a világban	448
Moszkály N. A blockchain-technológia használatának kilátásai a könyvvizsgálói tevékenységekben	458
Moszkovcsuk A., Doros V. A pénzügyi eredmények kialakulásának meghatározó tényezői: retrospektív és prospektív elemzés	468
Naskerszka G. Az információ eszközként való elismerésének korlátozásai a számvitelben	479
Oniscsenkó V., Kononenkó D., Csupin M. Stratégiai elemzési eszközök a vállalatirányításban: áttekintés, osztályozás, kiválasztási kritériumok	493
Piszarenkó T. A működési tevékenységekből származó cash flow-k vezetői számvitelének megszervezése	507
Portovárász T. A modern gazdasági elemzés típusai és jellemzőik	516
Skaszko O., Dmiskó J. A bank belső ellenőrzésért felelős egység munkahatékonyságának és -minőségének külső értékelése	529
Szarakhman O., Surpenkova R., Kalajtan T. A bankok pénzügyi kimutatásainak jelenkori valósága a független könyvvizsgálat tükrében	540
Cjatkovszka O. Az állami intézmények nem pénzügyi eszközeinek számviteli módszertani szempontok alapján	552
Siskova N. A készletek számvitelének automatizálása: innovatív technológiák és hatékonyságértékelés	563

4. FEJEZET. MENEDZSMENT ÉS INNOVATÍV FEJLŐDÉS

Tan Cs.Cs. Az Ipar 4.0-hoz és 5.0-hoz adaptált kompetenciák bibliometrikus feltérképezése a Big Data szakirodalom alapján: a pályaorientációra gyakorolt hatás	578
Almhamad G. A női vállalkozói készséget befolyásoló tényezők a fejlődő országokban. Milyen messze vagyunk a női vállalkozások támogatásától?	591
Vasilycsák Sz., Sterma T. A munkaerőpotenciál, mint a menedzsment tárgya	605
Voronina V., Zaharova Ly. Csapatmunka stratégiai irányítása modern tudományos, innovatív és üzleti környezetben	613
Antal K., Makszim Györgyné Nagy T. A külföldi munkavállalás kihívásai, tapasztalatai egy empirikus kutatás tükrében	623
Nemcsuk P. Az agráripari vállalkozások szervezeti sajátosságai	633
Prokopov D. Bioenergia a mezőgazdaság fenntartható fejlődésében: az ipar fejlődésének problémái és kilátásai	643
Szeryogina D., Matvejeva N., Puskár T. Innovatív fejlődés a fenntartható fejlődés kereteiben: egyensúly megtalálása a gazdasági hatékonyság és a környezeti fenntarthatóság között	653
Barabásné dr. Kárpáti D., Oroszné Ilcsik B. Vállalkozói hajlandóság vizsgálata az egyetemi hallgatók körében	666

RECENZIÓK

Recenzió Bacsó Róbert és Pojda-Noszik Nina "Ukrajna autóipara: kulcsfontosságú megközelítések a munkaerőpiaci és üzleti kilátások értékeléséhez" című monográfiájára	682
Recenzió Loszkorih Gabriella és Pércsi Oxána "Az ukrajnai IT-vállalkozások tevékenységének számviteli és elemzési támogatása" című monográfiájára	684
Publikációs követelmények	689

CONTENT

CHAPTER 1. NATIONAL AND REGIONAL ECONOMY

Poyda-Nosyk N., Bacho R. Assessing business perspectives in the automotive industry of Ukraine: national and regional aspects of sectoral development	19
Atamas O. Investment attractiveness of regions in Ukraine: problems, recommendations, prospects	29
Venger V., Romanovska N., Sheiko O. Conjuncture features of the Ukrainian grain market	37
Sallai K., Makszim Györgyné Nagy T. Economic spatial structure analysis: focus on Great Britain	51
Kravchenko O., Badai A. The role of state regulation of wages	60
Kryvenko N. Assessment of international economic integration: methodological approaches with the selection of agricultural markets	70
Perehuda Yu. Assessment of the competitiveness of farmhouses in the production of livestock products through the prism of import and export indicators	80
Pohylenko N. Intellectual property rights as a restriction factor of innovative activity in agriculture	92
Pushkar T., Slavuta O. Perception of digitalization processes by residents as a basis for implementing programs of balanced urban development	107
Samusevych Ya., Tenytska I., Rudychenko A. Assessment of the impact of environmental control on ensuring rational nature use in Ukraine	118
Sydorenko Ye. Digital transformation as an economic tool restoration of territorial communities	134
Kharchenko N. Some aspects of socio-economic determinants of health	144
Usata N. Conceptual foundations of the circular economy in agriculture	153
Shapurov O. Industrial innovations: Internet of things, blockchain, digital double	164
Shuba M., Shuba O. The global market of passenger cars: features and development trends	178

CHAPTER 2. FINANCE AND BANKING

Zhuravlyova I. Financial management in the contemporary dimension	188
Bálintová M. Examining the relationship between green bank marketing and bank loyalty in the case of Slovak customers	205
Bohrinovtseva L., Bondaruk O., Klyuchka O. Financial security of the insurance market: theoretical aspect	216
Patyi B., Szóka K., Pataki L. Applicability of bankruptcy prediction models in the western Hungarian food retail sector	227
Daudova G., Grinko A. The evolution of digitization processes in the activities of financial bodies of local self-government in Ukraine	240
Zhyhlei I., Laichuk S., Polishchuk I. Bibliographical analysis of publications on social investment according to Web of Science platform data	253
Zaichko I. Peculiarities and main directions of the monetary and credit policy of Ukraine under martial law	264
Oriekhova K., Golovko O. Choosing an organizational and economic mechanism to ensure the financial security of gas distribution companies	277
Tataryntseva Yu., Yuryeva I., Nazarova T. The impact of the development of social responsibility and sustainable digital marketing on the financial component of business processes in the conditions of the digital economy	293
Shyshkina O. The impact of fintech innovations on global currency markets	307
Yaroshevych N. The level of local budgets financial decentralization in Ukraine	321

CHAPTER 3. ACCOUNTING AND TAXATION

Vartsaba V., Makarovych V., Loskorikh G. An analysis of the accounting problems for innovative capital in Ukraine	334
Hanusych V., Yoltukhovska O., Sheverya Ya. The concept of value creation in integrated reporting	346
Hrytsai O., Lishnyanska I. Accounting support for determining the cost of medical services	358
Dubynska O. Theoretic al and practical aspects of the audit of financial statements as a way identifying threats to the financial security of the enterprise in the conditions of martial law	374
Yershova N. Accounting consulting as a "soft technology" for supporting the development of small and medium-sized businesses	385
Koshil A., Meliankova L. Economic essence and reflection in the accounting of electronic money in modern conditions	397
Makarenko I., Rudychenko A. Digital responsibility of companies: Economic essence of the concept and conceptual approaches	409
Martin K., Szilágyi N. The importance of brand value in the view of the company's assets	421
Miroshnicheno O., Schigoryeva V. The system of taxation of small business: the experience of Poland	435
Mykiiievych O., Tyvonchuk O. Challenges and prospects of transition to International Financial Reporting Standards in Ukraine and worldwide	448
Moskal N. Prospects for the use of blockchain technology in auditing	458
Moskovchuk A., Dorosh V. Determinants of formatting the financial results: retrospective and prospective analysis	468
Nashkerska H. Barriers to the accounting recognition of information as an asset	479
Onyshchenko V., Kononenko D., Chupina M. Strategic analysis tools in enterprise management: overview, classification, selection criteria	493
Pysarenko T. Organization of managerial accounting for operating cash flows	507
Portovaras T. Types of modern economic analysis and their characteristics	516
Skasco O., Dmyshko Ya. Conducting an external assessment of the performance and quality of work of the bank's internal audit unit	529
Sarakhman O., Shurpenkova R., Kalaitan T. Modern realities of independent audit of banks' financial statements	540
Tsiatkovska O. Methodological basis for constructing the accounting of non-financial assets in state institutions	552
Shyshkova N. Automation of inventory accounting: innovative technologies, efficiency assessment	563

CHAPTER 4. MANAGEMENT AND INNOVATIVE DEVELOPMENT

Tan Chai Ching Big Data Literature-based Bibliometric Mapping Analysis for Competences Adaptable to Industry 4.0 and 5.0: Implications for Career Orientation	578
Almhamad G. The factors affecting women entrepreneurship in developing countries. How far are we from supporting women entrepreneurship?	591
Vasylchak S., Shterma T. Labor potential as an object of management	605
Voronina V., Zakharova L. Strategic management of team work in the conditions of a modern scientific, innovative and business environment	613
Antal K., Makszim Györgyné Nagy T. The challenges and experiences of employment abroad in the reflection of an empirical research	623
Nemchuk P. Peculiarities of managing the development of corporate agrarian formations	633
Prokopov D. Bioenergy in the sustainable development of agriculture: problems and prospects for the development of the industry	643
Serogina D., Matvieieva N., Pushkar T. Innovative development within the framework of sustainable development: finding a balance between economic efficiency and environmental sustainability	653
Barabásné dr. Kárpáti D., Oroszné Ilcsik B. Examination of entrepreneurial propensity among university students	666

MONOGRAPH REVIEWS

REVIEW of the Monograph by R. Bacho and N. Poyda-Nosyk «Automotive industry in Ukraine: key approaches to assessing labor market and business perspectives»	682
REVIEW of the monograph by Loskorich L., Perchi O. «Accounting and analytical support of the activities of IT enterprises in Ukraine»	684
General requirements for manuscripts	691

DOI 10.58423/2786-6742/2023-4-277-292

UDK 347.44

Kateryna ORIEKHOVA

PhD (in Economics), Associate Professor,
Associate Professor of Department of Banking and Financial Technology,
V. N. Karazin Kharkiv National University,
Kharkiv city, Ukraine
ORCID: 0000-0003-0214-2750

Olena GOLOVKO

PhD (in Economics), Associate Professor,
Associate Professor of Department of Banking and Financial Technology,
V. N. Karazin Kharkiv National University
Kharkiv city, Ukraine
ORCID: 0000-0001-6502-4562

CHOOSING AN ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM TO ENSURE THE FINANCIAL SECURITY OF GAS DISTRIBUTION COMPANIES

***Анотація.** Зміни на ринку природного газу, пов'язані з імплементацією вимог Третього енергетичного пакету Європейського Союзу, впливають на фінансову безпеку газорозподільних підприємств. Метою статті є розроблення науково-методичного підходу до вибору організаційно-економічного механізму забезпечення фінансової безпеки газорозподільних підприємств, який враховує поєднання їх статусу, як суб'єктів природної монополії та підприємств, та обґрунтування практичних рекомендацій його впровадження. Використано сукупність методів наукового пізнання, а саме: фундаментальні положення теорії фінансів, теорії ймовірності та математичної статистики, та метод адаптивного прогнозування. Інформаційну базу становить річна фінансова звітність газорозподільних підприємств; наукові праці українських та зарубіжних вчених щодо забезпечення фінансової безпеки. Вибір оптимального виду організаційно-економічного механізму забезпечення фінансової безпеки газорозподільних підприємств запропоновано здійснювати з урахуванням поетапного виведення із стану фінансової кризи. За умови ефективного використання виду механізму підприємство переходить до реалізації запобіжного механізму, у разі неефективного – потрібно переглянути заходи або перейти до процедури ліквідації; у разі ефективного застосування запобіжного механізму – перехід до стабілізаційного механізму або до радикального. Запропоновано науково-методичний підхід до вибору організаційно-економічного механізму забезпечення фінансової безпеки газорозподільних підприємств України, який, на відміну від існуючих, спрямований на послідовне та цілеспрямоване здійснення комплексу заходів запобіжної, стабілізаційної та радикальної дії, що дає змогу здійснювати профілактику фінансової небезпеки, своєчасне оцінювання, прогнозування її рівня, а також розробляти, реалізовувати відповідну програму та контролювати її виконання. Впровадження запропонованого науково-методичного підходу у практичну діяльність газорозподільних підприємств передбачає на першій стадії підготовку змістовного інформаційно-аналітичного та методичного забезпечення, що полягає у здійсненні комплексного аналізу фінансової безпеки, яка залежить від впровадження системних змін, серед яких головними є перехід до нової моделі тарифоутворення та залучення нетарифних інвестицій для розвитку мереж.*

Ключові слова: газорозподільні підприємства, фінансова безпека, рух капіталу, загрози, організаційно-економічний механізм, адаптивне прогнозування.

JEL Classification: M 21, M 29, M 41, M 49

Absztrakt. Az Európai Unió Harmadik Energiacsomagja követelményeinek teljesítésével kapcsolatos változások a földgázpiacon a gázelosztó társaságok pénzügyi biztonságát érintik. A cikk célja, hogy tudományos és módszertani megközelítést dolgozzon ki a gázelosztó vállalkozások pénzügyi biztonságát szavatoló szervezeti és gazdasági mechanizmus kiválasztásához, amely figyelembe veszi a természetes monopolisztikus és vállalkozói státusz kombinációját, valamint a végrehajtására vonatkozó gyakorlati ajánlások indoklását. A kutatás során a tudományos ismeretek módszereit alkalmaztuk, nevezetesen: a pénzügyelmélet alapvető rendelkezéseit, a valószínűség-elméletet és a matematikai statisztikát, valamint az adaptív előrejelzés módszerét. Az információ alapja a gázelosztó vállalkozások éves pénzügyi kimutatásaiból, ukrán és külföldi tudósok pénzügyi biztonságának biztosításáról szóló tudományos munkáiból került ki. Javasoljuk az optimális szervezeti és gazdasági mechanizmus kiválasztását a gázelosztó vállalkozások pénzügyi biztonságának biztosítására, figyelembe véve a pénzügyi válságból való fokozatos kilépést. A mechanizmus típusának eredményes alkalmazásának feltétele mellett a vállalkozás átlép a megelőző mechanizmus megvalósításába, annak eredménytelensége esetén az intézkedések felülvizsgálata vagy a felszámolási eljárás megindítása szükséges; a biztonsági mechanizmus hatékony alkalmazása esetén – pedig szükséges áttérni a stabilizációs vagy radikális mechanizmusra. A cikk tudományos és módszertani megközelítést javasol az ukrainai gázelosztó vállalkozások pénzügyi biztonságát szavatoló szervezeti és gazdasági mechanizmus kiválasztásához, amely a meglévőkkel ellentétben megelőző, stabilizáló és radikális intézkedések következetes és célirányos végrehajtását célozza, amely lehetővé teszi a pénzügyi veszély mértékének figyelmeztetését, időben történő felmérését és előrejelzését, valamint a megfelelő program kidolgozását, végrehajtását és nyomon követését. A javasolt tudományos és módszertani megközelítés megvalósítása a gázelosztó vállalkozások gyakorlati tevékenységében első lépésben érdemi információs, elemző és módszertani támogatás előkészítését feltételezi, amely a pénzügyi biztonság átfogó elemzésének megvalósításában áll a rendszerszintű változások végrehajtása kapcsán, amelyek közül a legfontosabbak az új tarifaképzési modellre való átállás és a nem tarifális beruházások hálózatfejlesztési vonzása.

Kulcsszavak: gázelosztó vállalkozások, pénzügyi biztonság, tőkemozgás, veszélyek, szervezeti és gazdasági mechanizmus, adaptív előrejelzés.

Abstract. Changes in the natural gas market related to the implementation of the requirements of the European Union's Third Energy Package affect the financial security of gas distribution companies. Changes in the natural gas market related to the implementation of the requirements of the European Union's Third Energy Package affect the financial security of gas distribution companies. The purpose of the article is to develop a scientific and methodological approach to the selection of an organizational and economic mechanism for ensuring the financial security of gas distribution enterprises, which takes into account the combination of their status as natural monopoly entities and enterprises, and to substantiate practical recommendations for its implementation. A set of methods of scientific cognition was used, namely: the fundamental provisions of the theory of finance, probability theory and mathematical statistics, and the method of adaptive forecasting. The choice of the optimal type of organizational and economic mechanism for ensuring the financial security of gas distribution enterprises is proposed to be carried out taking into account the phased withdrawal from the financial crisis. If the type of mechanism is used effectively, the enterprise proceeds to implement a preventive mechanism; if it is ineffective, it is necessary to review the measures or proceed to the liquidation procedure; if the preventive mechanism is used effectively, the enterprise proceeds to the stabilization mechanism or a radical one. The scientific and methodological approach to the choice of an organizational and economic mechanism for ensuring the financial security of gas distribution enterprises in Ukraine has been proposed. It is aimed at consistent and targeted implementation of a set of preventive, stabilization and radical measures that enables prevention of financial risk, timely

assessment and forecasting of its level, as well as development, implementation and monitoring of the relevant program. The implementation of the proposed scientific and methodological approach in the practical activities of gas distribution enterprises involves the preparation of substantive information, analytical and methodological support, which consists in a comprehensive analysis of financial security.

Keywords: gas distribution companies, financial security, capital flow, threats, organizational and economic mechanism, adaptive forecasting.

Problem formulation. The fundamental changes in the natural gas market associated with the implementation of the requirements of the EU's Third Energy Package affect the activities of each market participant, including those of gas distribution companies.

The current conditions of functioning of gas distribution companies, namely, the presence of regulatory restrictions in determining tariff levels, which narrows the range of tools available to the management of enterprises to ensure the efficiency of functioning, the high social significance of these entities, trends in the implementation of energy efficiency programs and unsatisfactory financial condition, necessitate the diagnosis of problems of activity, identification of the most significant factors influencing its results, formation of forecasts for the development of gas distribution companies.

Analysis of recent research and publications. Approaches to assessing the financial security of enterprises, the issues of methodology for forming a mechanism for ensuring their efficiency were considered in the scientific works of Ukrainian authors such as: G. M. Azarenkova [1], O. I. Baranovsky [2], N.N. Poyda-Nosyk [3], T. G. Vasylytsiv [4], O. I. Vivchar [5], V. V. Lukyanova & Y. V. Shutyak [6], S. I. Melnyk [7], O. V. Nusinova [8], A. S. Poltorak [9], O. V. Susidenko [10], A. V. Cherep [11], O. V. Cherevko [12], T. V. Momot [13].

G. M. Azarenkova [1] believes that the financial mechanism of an enterprise is a system of financial leverage, which is expressed in the organization, planning and stimulation of the use of financial resources. The structure of the financial mechanism includes five interdependent elements: financial methods, financial levers, legal, regulatory and information support. A financial method is defined as a way of influencing financial relations on the economic process. Financial methods include planning, forecasting, investing, lending, material incentives, leasing, insurance, and rent.

O. I. Baranovsky [2] argues that the financial mechanism of an enterprise is a set of basic elements of influence on the process of development and implementation of management decisions in the field of financial activity. The structure of the financial mechanism includes the following elements: a system of regulation of financial activities, a system of external support for financial activities, a system of financial levers, methods and instruments.

T. G. Vasylytsiv [4] emphasizes that the financial mechanism of an enterprise is a set of forms and methods of creating and using financial resources to provide various government agencies, economic agents and the population. Its components are financial

planning and forecasting, financial indicators, standards, limits and reserves, incentives and sanctions, as well as the financial management system.

O. I. Vivchar [5] emphasizes that the financial mechanism of an enterprise is an interdependent system of planning financial resources, managing them, accounting and controlling the accumulation, distribution and use of resources, as well as the responsibility of participants in financial relations for compliance with the conditions of economic activity. The functional structure of the financial mechanism consists of the following subsystems: financial planning, financial accounting, organization of finance, control and regulation, and responsibility.

V. V. Lukyanova & Y. V. Shutyak [6] emphasize that the financial mechanism of an enterprise is a set of forms and methods of formation and use of financial resources to ensure financial activity.

S. I. Melnyk [7] understands the financial mechanism of an enterprise as a set of methods for realizing economic interests through financial influence on the socio-economic development of an enterprise. The components of the financial mechanism are financial support, financial regulation, and a system of financial indicators and financial instruments that allow assessing this impact.

A. S. Poltorak [9] argues that the financial mechanism of an enterprise includes two subsystems: The enterprise's finances are managed by means of a financial mechanism, which includes two subsystems: the managing and the managed. The managing subsystem (subject of management) includes the financial service of the enterprise and its subdivisions. The managed subsystem (management object) consists of financial relations, sources of financial resources, financial resources and cash flow. The financial mechanism of an enterprise is a system for managing its financial relations through financial instruments using financial methods.

The following scholars have made a scientific contribution to the study of the functioning of natural monopolies in the oil and gas industry: V. B. Kropyvnytska & D. Magas [14], Y.A. Slyusarenko [15], I. Chukaieva [16]. The following scientists have studied the issues of assessing the efficiency of gas distribution enterprises and developing recommendations for the formation of their development strategy: R. V. Mann et al. [17], V. A. Topylo [17], Z. M. Matsuk [18].

Formulation the purpose of the article (formulation the task). The purpose of the article is to develop a scientific and methodological approach to the choice of an organizational and economic mechanism for ensuring the financial security of gas distribution enterprises, which takes into account the combination of their status as natural monopoly entities and enterprises, and to substantiate practical recommendations for its implementation.

A set of methods of scientific cognition was used to ensure the conceptual unity of the study. The methodological basis is the resource and functional approaches to the study of economic processes and phenomena, as well as the fundamental provisions of the theory of finance and probability theory and mathematical statistics.

To develop a scientific and methodological approach to the selection of an organizational and economic mechanism for ensuring the financial security of gas

distribution enterprises, which takes into account the combination of their status as natural monopoly entities and enterprises, the method of adaptive forecasting is used.

The information base of the study is the annual financial statements of gas distribution companies of Ukraine; scientific works of Ukrainian and foreign scientists on ensuring financial security on the issues of this study.

Presentation the main research material with full justification of the scientific results obtained. Taking into account the depth of the crisis at the enterprise, it is necessary to choose a defining strategy aimed at achieving the main goal - normal functioning. The choice of the optimal type of crisis management mechanism at the researched enterprises is proposed to be carried out taking into account the mechanism of phased withdrawal of the enterprise from the crisis (Figure 1).

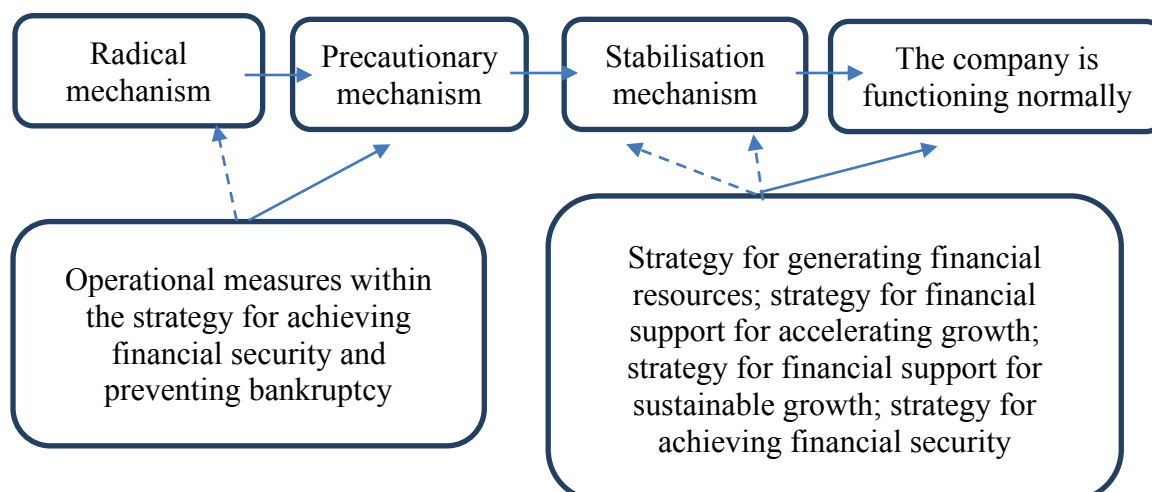

Figure 1. Flowchart of the phased recovery of gas distribution companies from the crisis

Source: own research

If they are used effectively, the company proceeds to implement the preventive mechanism; if they are ineffective, it is necessary to review the measures or proceed to the liquidation procedure [14].

Similarly to the previous stage, in case of effective application, the transition to a stabilization mechanism or a radical one. There are three models used in financial analysis to identify the anti-crisis potential of gas distribution companies (Table 1).

In the process of financial diagnostics of the crisis state of enterprises, it is very important to study the dynamics of key performance indicators over a certain period, most often the last 5-8 years. This is so important because it allows you to identify the time when the company began to deteriorate its performance. Hence, it is relatively easier to find the causes of the crisis, since the approximate time period is known.

The harmonic weights method is an adaptive forecasting method based on the principle of different information values of individual levels of the dynamics series for calculating the forecasted indicator. Unlike the exponential smoothing method of Bitil

Shosh, Romeo Mano, and Armel Anamali, the harmonic weights method uses a moving trend rather than a moving average.

Before applying the harmonic weights method, it is necessary to check the initial series of dynamics for the absence of sharp jumps and the sufficiency of the information base for forecasting.

Table 1

Basic models of financial analysis to identify anti-crisis potential at gas distribution companies

Model name	Structural elements	Advantages of use
Descriptive (descriptive) models	It is based on financial statements: vertical and horizontal analysis of financial statements, building a system of balance sheets, and a system of analytical ratios.	They are the most commonly used in financial analysis.
Normative models	It is based on the necessary calculated indicators against which the actual results obtained are compared, i.e. there is a system of standards that defines the desired and satisfactory state of the enterprise as the goal of activity, and the analysis of the results obtained allows to determine the degree to which the enterprise has achieved this state	They are used mainly for internal financial analysis.
Predictive models (forecasts)	Situational analysis models, dynamic analysis models, critical models	They allow you to investigate the impact of various factors on the final results, the possibility of obtaining break-even financial statements.

Source: compiled according to scientific approaches [20; 21; 22]

The first step in implementing the harmonic weights method is to form phases. A phase consists of k (usually 3 or 5) levels of the initial dynamics series. The first phase is formed by the levels y_1, y_2, \dots, y_k , the second phase y_2, y_3, \dots, y_{k+1} , and the last phase is formed by $y_{n-k+1}, y_{n-k+2}, y_n$. Obviously, the number of phases formed will be equal to $k = n - k + 1$. For each phase, we use the least squares method to find linear regression equations (fluid trend equations):

$$y_i(t) = b_{0i} + b_{1i}t \quad (i = \overline{1, K}; t = \overline{1, 1 + K - 1}). \quad (1)$$

Based on the found trends, the average values of the current trend are calculated at the points $i = \overline{1; n}$. To perform the next steps, it is necessary to test the assumption that deviations from the fluid trend are random and represent a stationary process. For this purpose, an autocorrelation error function is used. If the above assumption is met, the next step in implementing the harmonic weights method is to calculate the average increments. First, the increments are calculated using the following formula:

$$w_{t+1} = \bar{y} * (t + 1) - \overline{y(t)}. \quad (2)$$

Then we find the average growth using the formula:

$$\bar{w} = \sum_{t=1}^{n-1} C_{t+1} * w_{t+1}. \quad (3)$$

Values C_{t+1} – harmonic coefficients, which are calculated on the basis of harmonic weights. To determine the harmonic weights, use the ratio:

$$m_{t+1} = \sum_{i=1}^t \frac{1}{n-i}. \quad (4)$$

$$m_{t+1} = m_i + \frac{1}{n-t} \quad (t = \overline{1, n-1}). \quad (5)$$

The earliest information is given weight $m_2 = \frac{1}{n-1}$. The harmonic coefficients are determined by the formula:

$$C_{t+1} = \frac{m_{t+1}}{n-1}. \quad (6)$$

The point forecast is calculated as the sum of the last value of the trend series and the average growth:

$$y_{t+1}^{forecast} = \bar{y}(t) + \bar{w}. \quad (7)$$

The confidence interval of the predicted value is found using the Chebyshev inequality for a random variable w_{t+1} :

$$P|w_{t+1} - E(w)| > a\sigma_w < \frac{1}{a^2}, \quad (8)$$

where a is a given positive integer;

σ_w is the standard deviation of a random variable estimated to be:

$$\sigma_w = \sqrt{\sum_{t=1}^{n-1} C_{t+1} (w_{t+1} - \bar{w})}. \quad (9)$$

The confidence limits for the forecast value of the indicator will be as follows:

$$y_{n+\tau}^{forecast} - A(\tau)\sigma_w \leq y \leq y_{n+\tau}^{forecast} + A(\tau)\sigma_w, \quad (10)$$

where τ is the forecasting horizon.

The value of $A(\tau)$ is calculated using the formula:

$$A(\tau) = a \sum_{t=1}^{\tau+1} C_{n-t+1}. \quad (11)$$

The application of the mathematical apparatus and the proposed algorithm for phased withdrawal of an enterprise from the crisis state makes it possible to calculate

the forecast values of the integral indicator of efficiency of the crisis management mechanism, which will demonstrate the state of enterprises in the absence of active anti-crisis actions and inert functioning [23; 24; 25].

The results of the calculations are presented in Tables 2-5.

Table 2

Calculation of Forecast Values of the Integral Indicator of Efficiency of the Crisis Management Mechanism at PJSC “Vinnytsiagas”

Year	Integral indicator (y)	Phases of the current trend	a_0	a_1	\bar{y}_t	$\overline{w_{t+1}}$	m_{t+1}	C_{t+1}^n
2013	0,499				0,458			
2014	0,445			0	0,504	0,046	0,143	0,020
2015	0,635	2012 2013 2014	-136,19	0,068	0,593	0,089	0,310	0,044
2016	0,604	2013 2014 2015	-158,79	0,079	0,620	0,026	0,510	0,073
2017	0,644	2014 2015 2016	-8,151	0,004	0,663	0,043	0,760	0,109
2018	0,767	2015 2016 2017	-162,84	0,081	0,726	0,063	1,093	0,156
2019	0,645	2016 2017 2018	-0,413	0,001	0,693	-0,033	1,593	0,228
2020	0,689	2017 2018 2019	79,004	-0,04	0,661	-0,032	2,593	0,370
2021	0,660	2018 2019 2020	-14,312	0,007	0,672	0,011	3,593	0,513
2022	0,710	2019 2020 2021	-20,673	0,011	0,697	0,025	4,593	0,656
2023	0,705	Forecast	0,71					
2024	0,728	Forecast	0,73					
2025	0,752	Forecast	0,75					

Source: compiled from the financial statements of gas distribution companies [26; 27; 28]

The results of Table 2 indicate a negative trend in the development of crisis phenomena at PJSC “Vinnytsiagas” and confirm the need for a radical mechanism of crisis management.

Table 3
Calculation of the Forecast Values of the Integral Indicator of the Efficiency of the Crisis Management Mechanism at PJSC “Chernihivgaz”

Year	Integral indicator (y)	Phases of the current trend	a_0	a_1	\bar{y}_t	\overline{w}_{t+1}	m_{t+1}	C_{t+1}^n
2013	0,293				0,304			
2014	0,356				0,328	0,024	0,143	0,02
2015	0,353	2012 2013 2014	-59,842	0,030	0,386	0,058	0,310	0,04
2016	0,552	2013 2014 2015	-197,10	0,098	0,540	0,154	0,510	0,07
2017	0,630	2014 2015 2016	-277,08	0,138	0,589	0,049	0,760	0,10
2018	0,484	2015 2016 2017	69,297	-0,034	0,553	-0,036	1,093	0,15
2019	0,753	2016 2017 2018	-123,88	0,062	0,688	0,135	1,593	0,22
2020	0,837	2017 2018 2019	-354,58	0,177	0,868	0,180	2,593	0,37
2021	0,850	2018 2019 2020	-96,317	0,048	0,862	-0,006	3,593	0,51
2022	0,880	2019 2020 2021	-42,194	0,021	0,877	0,015	4,593	0,65
2023	0,879	Forecast	0,879					
2024	0,881	Forecast	0,881					
2025	0,883	Forecast	0,883					

Source: compiled from the financial statements of gas distribution companies [26; 27; 28]

The results of Table 3 indicate a negative trend in the development of crisis phenomena at PJSC “Chernihivgaz” and confirm the need for a radical mechanism of crisis management.

The results of Table 4 indicate a negative trend in the development of crisis phenomena at PJSC “Kharkivgaz” and confirm the need to apply a stabilization mechanism of crisis management.

With a view to selecting crisis management tools that are adequate to the state of crisis phenomena at enterprises, the article proposes an interpretation of the boundaries of the integral indicator of efficiency of the crisis management mechanism.

Table 4

Calculation of Forecast Values of the Integral Indicator of Efficiency of the Crisis Management Mechanism at PJSC “Kharkivgaz”

Year	Integral indicator (y)	Phases of the current trend	a_0	a_1	\bar{y}_t	$\overline{w_{t+1}}$	m_{t+1}	C_{t+1}^n
2013	0,549				0,567			
2014	0,711				0,709	0,141	0,14	0,02
2015	0,761	2012 2013 2014	-212,74	0,106	0,727	0,018	0,310	0,04
2016	0,615	2013 2014 2015	96,96	-0,048	0,680	-0,046	0,510	0,07
2017	0,811	2014 2015 2016	-49,13	0,025	0,764	0,084	0,760	0,11
2018	0,714	2015 2016 2017	-98,81	0,050	0,695	-0,069	1,093	0,16
2019	0,529	2016 2017 2018	284,63	-0,141	0,611	-0,085	1,593	0,23
2020	0,791	2017 2018 2019	-77,31	0,039	0,717	0,106	2,593	0,37
2021	0,580	2018 2019 2020	-51,17	0,026	0,659	-0,058	3,593	0,51
2022	0,570	2019 2020 2021	223,55	-0,111	0,536	-0,123	4,593	0,66
2023	0,539	Forecast	0,539					
2024	0,541	Forecast	0,541					
2025	0,543	Forecast	0,543					

Source: compiled from the financial statements of gas distribution companies [26; 27; 28]

The use of an integral indicator of the effectiveness of the crisis management mechanism makes it possible to increase objectivity in assessing the probability of bankruptcy of gas distribution companies in Ukraine by taking into account non-financial indicators that directly affect the financial condition of the company [29; 30]. The dynamics confirms the real state of enterprises and correlates with the results of the methods of assessing the probability of bankruptcy, which are most appropriate for Ukrainian enterprises [31; 32].

Conclusions and prospects for further research in this area. If the value of the integral indicator of the effectiveness of the crisis management mechanism of gas distribution enterprises is within the range [0-0.3], it is recommended to use the following preventive tools:

- support for investment in production processes;
- motivation of shareholders;
- justification of the feasibility of investment projects;
- maintaining solvency by controlling customer payments;
- optimization of production costs;
- revision of the financial management system; formation of reserve funds to accumulate financing for the necessary increase in current and non-current assets to ensure high production growth rates;
- controlling the dynamics of short-term liabilities; increasing own funds by issuing shares or attracting investments.

If the value of the integral indicator of the effectiveness of the crisis management mechanism of gas distribution enterprises is in the range of (0.3-0.6], it is recommended to use the following stabilization tools:

- balancing the ways of attracting financial resources to minimize risks and ensure the expansion of sales volumes;
- selection of investment projects by payback period that matches the market growth rate;
- management of accounts receivable and accounts payable;
- limiting the growth of short-term liabilities compared to long-term ones;
- improving the efficiency of current production activities;
- increasing the share of equity in working capital; maintaining solvency by controlling customer payments;
- optimization of production costs;
- revision of the financial management system;
- formation of reserve accumulation funds;
- selection of flexible methods for renewing production assets;
- reduction of payments made from profits;
- optimizing the structure of assets and achieving high intensity of their use;
- diversification of suppliers;
- increasing the intensity of resource use;
- optimization of pricing policy;
- restructuring of the short-term loan portfolio with a part of them being converted to long-term loans.

If the value of the integral indicator of the effectiveness of the crisis management mechanism of gas distribution enterprises is within the range (0.6-1], it is recommended to use the following radical tools:

- saving investment resources by selecting promising business projects and conserving capital-intensive ones;
- insurance of financial risks to cover the equity capital deficit;
- achieving rhythmic cash flows;
- limiting the growth of current liabilities;
- increasing the share of quickly liquid assets;

- saving, reducing and strictly controlling operating expenses;
- maintaining the efficiency of capital use;
- reduction of payments from profits;
- taking measures to collect receivables;
- reducing the volume of financial transactions in the most risky areas of activity;
- covering losses, preventing their accumulation, selling unused assets; prolonging financial liabilities;
- liquidation of the portfolio of short-term financial investments; implementation of anti-crisis rehabilitation and restructuring).

The projected values of the integral indicator indicate the effectiveness of the mechanism at all enterprises, except for PJSC “Chernihivgaz” and PJSC “Lvivgaz”, so recommendations for the latter should be based on prompt anti-crisis actions. The results of the calculations make it possible to conclude that in the absence of adequate anti-crisis measures, the functioning of enterprises will be negatively affected.

For PJSC “Kharkivgaz”, the forecast values are minimal, but the results indicate the presence of crisis phenomena and the inability to overcome their consequences on their own. Thus, based on the forecasted values of the integral indicator of the effectiveness of the crisis management mechanism, it is recommended to apply a radical crisis management mechanism for PJSC “Vinnytsiagaz” and PJSC “Chernihivgaz”; and a stabilization crisis management mechanism for PJSC “Kharkivgaz”.

The results of the study indicate the existence of crisis phenomena at enterprises during the analyzed period and the need to implement a crisis management mechanism, which is confirmed by the forecast values of the indicators.

The development of measures aimed at achieving efficient operation involves, at the first stage, the preparation of substantial information, analytical and methodological support, which consists in a comprehensive analysis of the activities of a gas distribution enterprise by its financial, economic, technical, technological, socio-economic indicators. Based on the results of the analysis, it is determined that at the current stage of development of gas distribution enterprises, the mechanism for ensuring the efficiency of functioning is a system of interrelated goals, objectives and measures to improve the efficiency of each subsystem of enterprise management.

Taking into account energy sector development trends caused by the spread of energy efficiency programs and harmonization of legislation with the requirements of the Third Energy Package, conducting a comprehensive analysis of financial and non-financial performance indicators and their interpretation, monitoring the dynamics of factors affecting the income and expenses of enterprises and their forecasting constitute conceptual approaches to the development of a mechanism for ensuring the efficiency of gas distribution companies. Ensuring the effectiveness of enterprise personnel management, transformation of the gas distribution network infrastructure, and transition to incentive-based tariff setting are the main areas of the mechanism development, the coordinated implementation of which is aimed at achieving the efficiency of gas distribution enterprises. At this stage, the efficiency of gas distribution companies primarily depends on the implementation of systemic changes, including the

transition to a new tariff setting model and the attraction of non-tariff investments for network development.

Список використаних джерел

1. Азаренкова Г. М. Фінансові потоки в системі економічних відносин: монографія. Х.: ВД «ІНЖЕК», 2006. 328с.
2. Барановський О. І. Фінансові кризи: передумови, наслідки і шляхи запобігання: монографія. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2009. 754 с.
3. Пойда-Носик Н. Н. Фінансова безпека акціонерних товариств: теоретико-методологічний та практичний аспекти системного підходу : монографія. Чернігів: ЧНТУ, 2020. 306 с.
4. Васильців Т. Г. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення: монографія / Т. Г. Васильців, В. І. Волошин, О. Р. Бойкевич [за ред. Т. Г. Васильціва]. Львів : Видавництво, 2012. 386 с.
5. Економічна безпека та фінансові розслідування: концепти, прагматика, інструментарій забезпечення : колективна монографія. / за заг. ред. д.е.н., доц. О. І. Вівчар. Тернопіль: Економічна думка , 2019. 395 с.
6. Лук'янова В. В., Шутяк Ю. В. Діагностика економічної безпеки підприємства: монографія. Хмельницький: Хмельницький національний університет, 2013. 165 с.
7. Мельник С. І. Управління фінансовою безпекою підприємств: теорія, методологія, практика: монографія. Львів: «Растр-7», 2020. 384 с.
8. Нусінова О. В. Оцінка фінансової безпеки підприємств: монографія. Кривий Ріг : Діоніс, 2011. 189 с.
9. Полторак А. С. Фінансова безпека держави в умовах глобалізації: теорія, методологія та практика: монографія. Миколаїв : МНАУ, 2019. 463 с.
10. Сусіденко О. В. Фінансова безпека підприємства: теорія, методи, практика : монографія. К. : Центр учбової літератури, 2015. 127 с.
11. Теоретико-методичні та прикладні засади забезпечення фінансово-економічної безпеки: монографія / за ред. д.е.н., проф. А. В. Череп. Запоріжжя: ЗНУ, 2013. 311 с.
12. Управління економічною безпекою підприємств як складова регулювання фінансової безпеки України: монографія / за ред. О. В. Черевка. Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2019. 236 с.
13. Фінансово-економічна безпека: стратегічна аналітика та аудиторський супровід: монографія / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; за заг. ред. Т. В. Момот. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. 340 с.
14. Кропивницька В. Б., Магас Д. М. Застосування штучних нейромереж для вирішення проблем нафтогазової промисловості. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». 2022. № 10. С. 23-24. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2022_10_6 (дата звернення: 01.06.2023 р.).
15. Слюсаренко Ю. А. Державна політика у нафтогазовій сфері у контексті національної безпеки України. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2021. № 1. С. 82-88. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2021_1_14 (дата звернення: 10.05.2023 р.).
16. Чукаєва І. К. Сертифікати API – напрямок підвищення конкурентоздатності українських підприємств нафтогазового машинобудування. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки. 2021. № 3 (1). С. 93-98. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2021_3\(1\)_14](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2021_3(1)_14) (дата звернення: 15.04.2023 р.).
17. Манн Р. В., Фінагіна О. В., Баранов Г. О. Аналіз логістичної складової нафтогазової галузі регіону. Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. 2022. Вип. 64. С. 5-13. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpchdntu_2022_64_3 (дата звернення: 23.05.2023 р.).
18. Гопило В. А. Детермінанти впливу на впровадження бюджетування у вертикально-інтегрованих структурах (на прикладі нафтогазової сфери). Економіка, управління та

- адміністрування. 2022. № 1. С. 103-111. URL: <http://ema.ztu.edu.ua/article/view/254544> (дата звернення: 17.05.2023 р.).
- 19.Мацук З. М. Концепція безпеки та енергоресурсоефективності нафтогазової галузі України. *Український журнал будівництва та архітектури*. 2021. № 4. С. 46-57. URL: <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/bitstream/123456789/75971/MATSUK.pdf> (дата звернення: 18.04.2023 р.).
- 20.Aditi N Kamath, Sandeep S. Shenoy, Subrahmanya Kumar N. An overview of investor sentiment: Identifying themes, trends, and future direction through bibliometric analysis. *Investment Management and Financial Innovations* Volume 19, 2022. Issue #3. pp. 229-242. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/imfi.19\(3\).2022.19](http://dx.doi.org/10.21511/imfi.19(3).2022.19) (access mode: 08.01.2023 p.).
- 21.Jarmila Horvathova, Martina Mokrsova, Igor Petruška. Indebtedness and profitability – A threshold model approach. *Investment Management and Financial Innovations*. Volume 19, 2022. Issue #3. pp. 13-27. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/imfi.19\(3\).2022.02](http://dx.doi.org/10.21511/imfi.19(3).2022.02) (access mode: 28.01.2023 p.).
- 22.Yeletskyh, S. The elements of innovative management in a financially sustainable development of industrial enterprises. *Marketing and Management of Innovations*. 2014. # 4. pp. 84-90. DOI: <https://doi.org/10.21272/mmi.2014.4-09> (access mode: 22.09.2020 p.).
- 23.Bitila Shosha, Romeo Mano, Armela Anamali. Businesses and COVID-19 impact, liquidity issues and failure perceptions: The case of Albania. *Investment Management and Financial Innovations*. Volume 19, 2022. Issue #2. pp. 95-106. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/imfi.19\(2\).2022.08](http://dx.doi.org/10.21511/imfi.19(2).2022.08) (access mode: 10.01.2023 p.).
- 24.Omolayo Sunday Kayode, Mabutho Sibanda, Odunayo Magret Olarewaju. Analyzing the determinants of financial management behavior of administrators in Nigerian state-owned enterprises. *Investment Management and Financial Innovations*. Volume 19, 2022. Issue #3. pp. 278-290. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/imfi.19\(3\).2022.23](http://dx.doi.org/10.21511/imfi.19(3).2022.23) (access mode: 01.02.2023 p.).
- 25.Maksym W. Sitnicki, Alla Stepanova, Vasyl Pryimak, Oksana Zhylynska. Creative management: Model for the development of entrepreneurial competencies. *Problems and Perspectives in Management*. Volume 20, 2022. Issue #3. pp. 310-324. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.20\(3\).2022.25](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.20(3).2022.25) (access mode: 12.02.2023 p.).
- 26.ПАТ «Вінницягаз»: офіційний веб-ресурс. URL: <https://vn.naftogaz.com/about/> (дата звернення: 01.06.2023 р.).
- 27.ПАТ «Чернігівгаз»: офіційний веб-ресурс. URL: <https://cngaszbut.com.ua/> (дата звернення: 01.06.2023 р.).
- 28.ПАТ «Харківгаз»: офіційний веб-ресурс. URL: <https://khgas.naftogaz.com/> (дата звернення: 01.06.2023 р.).
- 29.Dica Lady Silvera, Achmad Hizazi, M. Syurya Hidayat, Sri Rahayu. Financial constraints and corporate governance as moderating variables for the determinants of tax avoidance. *Investment Management and Financial Innovations*. Volume 19, 2022. Issue #1. pp. 274-286. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/imfi.19\(1\).2022.21](http://dx.doi.org/10.21511/imfi.19(1).2022.21) (access mode: 01.02.2023 p.).
- 30.Enni Savitri, Tatang Ary Gumanti, Almasdi Syahza, Nik Herda Nik Abdullah. The market value of equity of manufacturing companies during the COVID-19 pandemic. *Investment Management and Financial Innovations*. Volume 18, 2021. Issue #4. pp. 1-11. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/imfi.18\(4\).2021.01](http://dx.doi.org/10.21511/imfi.18(4).2021.01) (access mode: 14.02.2022 p.).
- 31.Isabel Alzate, Eva Manotas, Antonio Boada, Camilo Burbano. Meta-analysis of organizational and supply chain dynamic capabilities: A theoretical-conceptual relationship. *Problems and Perspectives in Management*. Volume 20, 2022. Issue #3. pp. 335-349. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.20\(3\).2022.27](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.20(3).2022.27) (access mode: 18.01.2023 p.).
- 32.Novice Patrick Bakehe, Roukiya Hassan. Economic growth and conservation effort in the Congo Basin. *Environmental Economics*. Volume 12, 2021. Issue #1. pp. 32-38. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/ee.12\(1\).2021.03](http://dx.doi.org/10.21511/ee.12(1).2021.03) (access mode: 05.01.2022 p.).

References

1. Azarenkova G. M. Finansovi potoky` v sy`stemi ekonomichny`x vidnosy`n: monografiya. X.: VD «INZhEK», 2006. 328 p. [in Ukrainian].
2. Baranovs`ky`j O. I. Finansovi kry`zy`: peredumovy`, naslidky` i shlyaxy` zapobigannya: monografiya. K.: Ky`yiv. nacz. torg.-ekon. un-t, 2009. 754 p. [in Ukrainian].
3. Poyda-Nosyk N. N. Finansova bezpeka akcionernykh tovarystv: teoretyko-metodolohichniy ta praktychniy aspekt systemnoho pidkходу : monohrafiia [Financial security of joint-stock companies: theoretical-methodological and practical aspects of the systemic approach]. Chernihiv: ChNTU, 2020. 306 p. [in Ukrainian].
4. Vasy`l`civ T. G. Finansovo-ekonomichna bezpeka pidpry`yemstv Ukrayiny`: strategiya ta mexanizmy` zabezpechennya: monografiya / T. G. Vasy`l`civ, V. I. Voloshy`n, O. R. Bojkevych [za red. T. G. Vasy`l`civa]. L`viv : Vy`davny`cztvo, 2012. 386 s. [in Ukrainian].
5. Ekonomichna bezpeka ta finansovi rozsliduvannya: koncepty`, pragmaty`ka, instrumentarij zabezpechennya : kolekty`vna monografiya. / za zag. red. d.e.n., docz. O. I. Vivchar. Ternopil`: Ekonomichna dumka , 2019. 395 s. [in Ukrainian].
6. Luk`yanova V. V., Shutyak Yu. V. Diagnosty`ka ekonomichnoyi bezpeky` pidpry`yemstva: monografiya. Xmel`ny`cz`ky`j: Xmel`ny`cz`ky`j nacional`ny`j universy`tet, 2013. 165 s. [in Ukrainian].
7. Mel`ny`k S. I. Upravlinnya finansovoyu bezpekoyu pidpry`yemstv: teoriya, metodologiya, prakty`ka: monografiya. L`viv: «Rastr-7», 2020. 384 s. [in Ukrainian].
8. Nusinova O. V. Ocinka finansovoyi bezpeky` pidpry`yemstv: monografiya. Kry`vy`j Rig : Dionis, 2011. 189 s. [in Ukrainian].
9. Poltorak A. S. Finansova bezpeka derzhavy` v umovax globalizaciyi: teoriya, metodologiya ta prakty`ka: monografiya. My`kolayiv : MNAU, 2019. 463 s. [in Ukrainian].
10. Susidenko O. V. Finansova bezpeka pidpry`yemstva: teoriya, metody`, prakty`ka : monografiya. K. : Centr uchbovoyi literatury`, 2015. 127 s. [in Ukrainian].
11. Teorety`ko-metody`chni ta pry`kladni zasady` zabezpechennya finansovo-ekonomichnoyi bezpeky`: monografiya / za red. d.e.n., prof. A. V. Cherep. Zaporizhzhya: ZNU, 2013. 311 s. [in Ukrainian].
12. Upravlinnya ekonomichnoyu bezpekoyu pidpry`yemstv yak skladova reguluyuvannya finansovoyi bezpeky` Ukrayiny`: monografiya / za red. O. V. Cherevka. Cherkasy` : ChNU im. B. Xmel`ny`cz`kogo, 2019. 236 s. [in Ukrainian].
13. Finansovo-ekonomichna bezpeka: strategichna anality`ka ta audy`tors`ky`j suprovid: monografiya / Xarkiv. nacz. un-t mis`k. gosp-va im. O. M. Beketova; za zag. red. T. V. Momot. Xarkiv: XNUMG im. O. M. Beketova, 2015. 340 s. [in Ukrainian].
14. Kropy`vny`cz`ka V. B., Magas D. M. Zastosuvannya shtuchny`x nejromerezh dlya vy`rshennya problem naftogazovoyi promy`slovosti. Mizhnarodny`j naukovy`j zhurnal «Internauka». 2022. # 10. S. 23-24. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2022_10_6 (data zvernennya: 01.06.2023 r.) [in Ukrainian].
15. Slyusarenko Yu. A. Derzhavna polity`ka u naftogazovij sferi u konteksti nacional`noyi bezpeky` Ukrayiny`. Naukovy`j visny`k Dnipropetrovs`kogo derzhavnogo universy`tetu vnutrishnix sprav. 2021. # 1. S. 82-88. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2021_1_14 (data zvernennya: 10.05.2023 r.) [in Ukrainian].
16. Chukayeva I. K. Serty`fikaty` API – napryamok pidvy`shhennya konkurentozdatnosti ukrajins`ky`x pidpry`yemstv naftogazovogo mashy`nobuduvannya. Mizhnarodny`j naukovy`j zhurnal «Internauka». Seriya: Ekonomichni nauky`. 2021. # 3 (1). S. 93-98. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2021_3\(1\)_14](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2021_3(1)_14) (data zvernennya: 15.04.2023 r.) [in Ukrainian].
17. Mann R. V., Finagina O. V., Baranov G. O. Analiz logisty`chnoyi skladovoyi naftogazovoyi galuzi regionu. Zbirny`k naukovy`x prac` Cherkas`kogo derzhavnogo texnologichnogo universy`tetu. Seriya : Ekonomichni nauky`. 2022. Vy`p. 64. S. 5-13. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpchdtu_2022_64_3 (data zvernennya: 23.05.2023 r.) [in Ukrainian].
18. Topy`lo V. A. Determinanty` vply`vu na vprovadzhennya byudzhetuvannya u verty`kal`no-integrovany`x strukturax (na pry`kladi naftogazovoyi sfery). Ekonomika, upravlinnya ta

- administruvannya. 2022. # 1. S. 103-111. URL: <http://ema.ztu.edu.ua/article/view/254544> (data zvernennya: 17.05.2023 r.) [in Ukrainian].
19. Maczuk Z. M. Konceptiya bezpeky` ta energoresursoefekty`vnosti naftogazovoyi galuzi Ukrayiny`. Ukrayins`ky`j zhurnal budivny`chtva ta arxitektury`. 2021. # 4. S. 46-57. URL: <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/bitstream/123456789/7597/1/MATSUK.pd> (data zvernennya: 18.04.2023 r.) [in Ukrainian].
20. Aditi N Kamath, Sandeep S. Shenoy, Subrahmanya Kumar N. An overview of investor sentiment: Identifying themes, trends, and future direction through bibliometric analysis. *Investment Management and Financial Innovations* Volume 19, 2022. Issue #3. pp. 229-242. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/imfi.19\(3\).2022.19](http://dx.doi.org/10.21511/imfi.19(3).2022.19) (access mode: 08.01.2023 p.) [in English].
21. Jarmila Horvathova, Martina Mokrisova, Igor Petruška. Indebtedness and profitability – A threshold model approach. *Investment Management and Financial Innovations*. Volume 19, 2022. Issue #3. pp. 13-27. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/imfi.19\(3\).2022.02](http://dx.doi.org/10.21511/imfi.19(3).2022.02) (access mode: 28.01.2023 p.) [in English].
22. Yeletskyh, S. The elements of innovative management in a financially sustainable development of industrial enterprises. *Marketing and Management of Innovations*. 2014. # 4. pp. 84-90. DOI: <https://doi.org/10.21272/mmi.2014.4-09> (access mode: 22.09.2020 p.) [in English].
23. Bitila Shosha, Romeo Mano, Armela Anamali. Businesses and COVID-19 impact, liquidity issues and failure perceptions: The case of Albania. *Investment Management and Financial Innovations*. Volume 19, 2022. Issue #2. pp. 95-106. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/imfi.19\(2\).2022.08](http://dx.doi.org/10.21511/imfi.19(2).2022.08) (access mode: 10.01.2023 p.) [in English].
24. Omolayo Sunday Kayode, Mabutho Sibanda, Odunayo Magret Olarewaju. Analyzing the determinants of financial management behavior of administrators in Nigerian state-owned enterprises. *Investment Management and Financial Innovations*. Volume 19, 2022. Issue #3. pp. 278-290. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/imfi.19\(3\).2022.23](http://dx.doi.org/10.21511/imfi.19(3).2022.23) (access mode: 01.02.2023 p.) [in English].
25. Maksym W. Sitnicki, Alla Stepanova, Vasyl Pryimak, Oksana Zhylynska. Creative management: Model for the development of entrepreneurial competencies. *Problems and Perspectives in Management*. Volume 20, 2022. Issue #3. pp. 310-324. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.20\(3\).2022.25](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.20(3).2022.25) (access mode: 12.02.2023 p.) [in English].
26. PAT «Vinny`cyagaz»: oficijny`j veb-resurs. URL: <https://vn.naftogaz.com/about/> (data zvernennya: 01.06.2023 r.) [in Ukrainian].
27. PAT «Chernigivgaz»: oficijny`j veb-resurs. URL: <https://cngaszbut.com.ua/> (data zvernennya: 01.06.2023 r.) [in Ukrainian].
28. PAT «Xarkivgaz»: oficijny`j veb-resurs. URL: <https://khgas.naftogaz.com/> (data zvernennya: 01.06.2023 r.) [in Ukrainian].
29. Dica Lady Silvera, Achmad Hizazi, M. Syurya Hidayat, Sri Rahayu. Financial constraints and corporate governance as moderating variables for the determinants of tax avoidance. *Investment Management and Financial Innovations*. Volume 19, 2022. Issue #1. pp. 274-286. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/imfi.19\(1\).2022.21](http://dx.doi.org/10.21511/imfi.19(1).2022.21) (access mode: 01.02.2023 p.) [in English].
30. Enni Savitri, Tatang Ary Gumanti, Almasdi Syahza, Nik Herda Nik Abdullah. The market value of equity of manufacturing companies during the COVID-19 pandemic. *Investment Management and Financial Innovations*. Volume 18, 2021. Issue #4. pp. 1-11. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/imfi.18\(4\).2021.01](http://dx.doi.org/10.21511/imfi.18(4).2021.01) (access mode: 14.02.2022 p.) [in English].
31. Isabel Alzate, Eva Manotas, Antonio Boada, Camilo Burbano. Meta-analysis of organizational and supply chain dynamic capabilities: A theoretical-conceptual relationship. *Problems and Perspectives in Management*. Volume 20, 2022. Issue #3. pp. 335-349. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.20\(3\).2022.27](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.20(3).2022.27) (access mode: 18.01.2023 p.) [in English].
32. Novice Patrick Bakehe, Roukiya Hassan. Economic growth and conservation effort in the Congo Basin. *Environmental Economics*. Volume 12, 2021. Issue #1. pp. 32-38. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/ee.12\(1\).2021.03](http://dx.doi.org/10.21511/ee.12(1).2021.03) (access mode: 05.01.2022 p.) [in English].

УДК 330
А19

Acta Academiae Beregsasiensis. Economics : наук. журн. / редкол. : Р. Бачо, Н. Пойда-Носик, В. Макарович; Закарпат. угор. ін-т ім. Ф. Ракоці ІІ. Берегове, 2023. Вип. 4 (2023). 694 с. Текст укр., англ., угор.

ISSN 2786-6734 (Print)

ISSN 2786-6742 (Online)

Науковий журнал „Acta Academiae Beregsasiensis. Economics” розрахований на науковців, докторантів, аспірантів, практиків та широкого кола читачів, які цікавляться проблематикою в галузі економічних наук.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій покладається на авторів. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії.

Технічна редакція:
Вікторія МАКАРОВИЧ

Відповідальний за випуск:
Роберт БАЧО

Коректура англomовного тексту

Ніна ПОЙДА-НОСИК

Обкладинка:
Габор ПОТОКІ
УДК:

Бібліотечно-інформаційний центр «Опацої Черє Янош» при
Закарпатському угорському інституті імені Ференца Ракоці ІІ

**Публікація видання здійснюється за сприяння
Інституту Стратегічних Досліджень Угорщини.**

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ №25089-15029Р від 08.11.2021 р.*

Засновник наукового журналу:

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ.

Адреса: 90202 м. Берегове, пл. Кошута, буд.6.

Офіційний сайт наукового журналу:

<https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe>

Видавництво: Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ, 90202, м.Берегове, пл. Кошута, буд.6. (E-mail: aab-economics@kmf.org.ua), Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК №7637 від 19 липня 2022 р.

Друк: ТОВ «РІК-У» (адреса: вул. Гагаріна 36, м.Ужгород, 88000. E-mail: print@rik.com.ua). Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК5040 від 21 січня 2016 р.

Підписано до друку 20.12.2023.

Шрифт «Times New Roman».

Папір офсетний, щільністю 80 г/м².

Друк цифровий. Ум. друк. арк. 47,76.Формат 70x100/16.

Замовл. №456. Тираж 50.